

Stefan Moysa

"Hoffnung die den Menschen heilt.
Geistliche Orientierungen", Heinrich
Fries, Freiburg-Basel-Wien 1979 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 51/1, 209-210

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wodowany celibatem, czy może w pierwszym rzędzie kryzysem wiary, któremu Jan Paweł II stara się sprostać ze wszystkich sił?

Nie sposób w krótkiej notatce ani przedstawić rozumowania autorów, ani z nimi polemizować. Czytając jednak książkę trzeba pamiętać, że kto rozpoczyna rozumowanie teologiczne przesądzoną tezą, ten może udowodnić wszystko. W książce jest na to wiele jaskrawych przykładów.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Ludwig KAUFMANN, *Johannes Paul II. Papst für das Jahr 2000*, Freiburg-Basel-Wien 1979, Verlag Herder, s. 125.

Jest to wydawnictwo o charakterze albumowym, przedstawiające historię życia i osobowość Karola Wojtyły oraz okoliczności, które go doprowadziły na Stolicę Piotrową. Bardziej szczegółowo omówiony został wybór na papieża oraz pielgrzymki Jana Pawła II do Meksyku i Polski. Głównym autorem książki jest znany dziennikarz katolicki, jezuita, redaktor czasopisma „Orientierung”. Jak normalnie przeważają w takim wydawnictwie zdjęcia, ale dosyć obszerny jest również tekst objaśniający. Przedstawia on nie tylko samo życie obecnego papieża, ale też najnowszą historię naszego kraju, a w niej lata ostatniej wojny. To wszystko stwarza bardzo dobre tło dla zrozumienia osobowości obecnego papieża, o co autorowi szczególnie chodziło. Przed oczyma przesuwać się więc kolejno rodzinne Wadowice, Kraków, studia polonistyczne, udział w teatrze, praca fizyczna w czasie okupacji, działalność kapłańska i biskupia, współpraca z episkopatem Polski i Watykanem w latach soboru i w okresie posoborowym. Tekst opowiadania jest zwarty, konkretny i żywy. Autor po dziennikarsku nie stroni od anegdoty, ale nie przekracza nigdy miary i nie szuka sensacji za wszelką cenę. Szczegóły historyczne przedstawione są wiernie i trudno zauważyć jakiś rzeczowy błąd, dotyczący na przykład naszej historii. Przez całą książkę przebiega duża sympatia dla obecnego papieża i oczekiwanie na to, co przyniesie jego pontyfikat.

Wszystkie zalety tego albumowego wydawnictwa sprawiają, że należy je postawić w czołówce podobnych publikacji, które tak licznie ukazują się na Zachodzie.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Heinrich FRIES, *Hoffnung die den Menschen heilt. Geistliche Orientierungen*, Freiburg-Basel-Wien 1979, Verlag Herder, s. 111.

Są to rozważania znanego teologa związane z pewnymi okresami, czy też ważniejszymi świętami roku kościelnego. Dwie pierwsze medytacje poświęcone są Adwentowi. Pierwsza mówi o tym, jak Adwent jest okresem nadziei, którą człowiek w Bogu pokłada i jak ludzkie nadzieje włączają się w nadzieję Chrystusową. Druga rozważa słowa Izajasza 40,1: „Pocieszcie, pocieszcie mój lud” i wyjaśnia na czym polega prawdziwa pociecha.

Medytacja na Boże Narodzenie osnuta jest wokół tematu: Chrystus—światło. Chrystus jest światłem świata i należy kierować się tym światłem w życiu. Na Nowy Rok autor rozważa zagadnienie, jak miłość jest zasadą wszelkiego pokoju. W związku z Wielkim Postem Fries omawia na tle tekstu Mk 2,1—12 sprawę odpuszczenia grzechów. Z tej samej okazji mówi też o wywyższeniu Syna Bożego (por. J 3,13—21). „Tam”, gdzie Eucharystia, tam jest prawdziwy wieczernik” — oto temat medytacji na Wielki Czwartek. Wśród tekstów wielkanocnych autor wybiera scenę z „niewiernym” Tomaszem wyjaśniając stosunek wiary do widzenia. Wniebowstąpienie jest świętem przyjęcia Chrystusa do życia i potęgi Bożej. Wreszcie całość kończy się dłuższym rozważa-

niem na temat życia wiecznego, które nie jest życiem obecnym, przedłużonym w nieskończoność, ale życiem doskonałym, jakościowo różnym od obecnego.

Autor cytuje w przedmowie zdanie, że kazanie jest tekstem teologii. Trzeba powiedzieć iż Freis przeszedł przez ten test z powodzeniem. Ta mała książeczka może być bowiem dzięki jej teologicznej wartości cenną inspiracją dla kaznodziejstwa i osobistej modlitwy związanej z rokiem liturgicznym.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Adrienne von SPEYR, *Maria in der Erlösung*, Einsiedeln 1979, Johannes Verlag, s. 63.

Mało jest znana w Polsce postać Adrienne von Speyr, nawróconej z protestantyzmu mistyczki szwajcarskiej, osoby zameźnej i lekarki, zmarłej w roku 1967. Jej kierownikiem duchowym był Hans Urs von Balthasar i jemu też przeważnie dyktowała swoje dzieła. Pozostało po niej około 60 tomów pism teologicznych i ascetycznych, dotąd w dużej mierze nie wydanych. Odnaczają się one według zdania Balthasara wielką głębią teologiczną i siłą rozumowania, a rys maryjny przenika całą duchowość Adrienne. Książka, poświęcona jest trudnej i delikatnej sprawie udziału Matki Bożej w odkupieniu.

Jak Matka Boża może być Współodkupicielką bez umniejszenia jedynego odkupienia dokonanego przez Chrystusa? Adrienne stara się zbliżyć do tej tajemnicy przez dokładniejsze wyjaśnienie pojęć „odkupienie uprzednie” (*Vorerlösung*) i „współodkupienie” (*Miterlösung*). Co się tyczy tego pierwszego pojęcia autorka stwierdza, że Matka Boża została dana Synowi przez Ojca i Ducha Świętego jako już uprzednio odkupiona przez Jego krzyż. W ten sposób Bóg jakby ukazał Chrystusowi słuszność drogi krzyża. Jednakże dawniejsze niż odkupienie uprzednie jest współodkupienie. Maryja była już przy stworzeniu pomyślana przez Boga jako Współodkupicielka i miała mieć udział w krzyżu. Ten udział polegał na tym, iż w Chrystusowym „tak”, wypowiedzianym na krzyżu, znajdowało się też potwierdzenie i przyjęcie krzyża przez Maryję.

W ten sposób cała książka krąży około tych dwóch zasadniczych pojęć: odkupienie uprzednie i współodkupienie. Adrienne zna dobrze granice, której nie można przekroczyć i rozróżnia dobrze między Synem, który sprawuje efektywnie odkupienie, i Matką, która pozwala, że się ono w niej dokonuje. W ten sposób autorka z różnych stron podchodzi do misterium z wielką przenikliwością.

Czytając książkę można tylko za jej wydawcą stwierdzić, że może ona być pomocą nie tylko do ożywienia tradycyjnej mariologii, ale do wskazania jej nowych dróg.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Georg Basil Karolinal HUME, *Gott suchen* (tłum. z ang.), Einsiedeln 1979, Johannes Verlag, s. 247.

Autor jest jedną z czołowych postaci we współczesnym episkopacie. Od roku 1963 do 1976, czyli do jego nominacji na arcybiskupa Westminsteru i prymasa Anglii, był opatem wielkiego opactwa benedyktyńskiego w Ampleford. W roku 1979 został wybrany przewodniczącym rady europejskich konferencji biskupów. Książka zawiera przemówienia wygłoszone do wspólnoty benedyktyńskiej w czasie, gdy był jej przełożonym, jak też inne kazania i konferencje, a kończy się krótkim i serdecznym słowem pożegnania, gdy miał już objąć swój nowy urząd.

Pierwsza część dotyczy życia i pracy wspólnoty zakonnej, w szczególności